

Handläggare
Stefan Larsson Lindmark
Telefon: 08-50808494

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd
2025-03-27

Program för öppen förskola,

Remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Förvaltningens förslag till svar på remissen godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen

Sammanfattning

I kommunfullmäktiges budget 2024 fick förskolenämnden i uppdrag att, i samarbete med stadsdelsförvaltningarna, ta fram riktlinjer för öppen förskola. Syftet är att säkerställa en jämn kvalitet och god uppföljning av verksamheten.

Öppen förskola fungerar som en mötesplats för barn och till dem medföljande vuxen. På öppna förskolan erbjuds de yngsta barnen möjlighet att delta i pedagogiska gruppaktiviteter och föräldrar ges möjlighet till social gemenskap med andra föräldrar.

Förvaltningen ser positivt på att det tagits fram ett program för öppen förskola för att skapa en likvärdighet och hög kvalitet i hela staden.

Bakgrund

Med anledning av nya tillämpningsanvisningar föreslås riktlinjerna rubriceras program för öppen förskola för att bättre stämma överens med uppdragets intentioner.

Öppen förskola är en verksamhet som är frivillig att besöka och riktar sig till barn som inte är inskrivna i förskola, från nyfödda till start i förskoleklass och medföljande vuxen. Det är en plats där barn får möjlighet att möta andra barn i samma ålder, delta i gruppaktiviteter och utvecklas i en pedagogiskt planerad miljö som bjuder in till lek och gemenskap.

Föräldrar får möjlighet att träffa andra föräldrar och vuxna samt möjlighet att få stöd i sin föräldraroll.

Introduktionsförskola är en del av öppen förskola med riktade insatser för utrikesfödda föräldrar med särskilt fokus på språkutvecklande arbete, föräldraskapsstödande aktiviteter och insatser för inskrivning i förskola. I de stadsdelar där behov finns, av både varaktig och mer tillfällig karaktär, ska introduktionsförskolas arbetsätt vara en självklar del av verksamheten

Ärendet

Öppen förskola är en viktig mötesplats i syfte att uppmuntra och motivera till inskrivning i förskola och därmed påbörja barnets utbildning i skolväsendet.

Programmet anger hur stadsdelsnämnder ska bedriva och utveckla en likvärdig öppen förskola med god kvalitet, i samarbete med nämnder och andra aktörer.

Programmet kan också utgöra ett stöd för öppen förskola som bedrivs i fristående regi. Program för öppen förskola har även en vägledande funktion i samarbetet andra centrala aktörer som till exempel barnavårdscentral, socialtjänst och vuxenutbildning.

Stadsdelsnämnderna ansvarar för driften av öppen förskola i kommunal regi, såväl för organisatorisk tillhörighet, bemanning som för hyresavtal och lokaler.

Programmet beskriver arbetet med att erbjuda pedagogiskt planerade aktiviteter för de barn som inte är inskrivna i någon annan pedagogisk verksamhet. I programmet beskrivs också föräldraskapsstödande aktiviteter och hälsofrämjande insatser.

Öppen förskolas uppdrag är i enlighet med skollagen 25 kapitlet, 3§ ”Den öppna förskolan ska erbjuda barn en pedagogisk verksamhet i samarbete med de till barnen medföljande vuxna samtidigt som de vuxna ges möjlighet till social gemenskap.”

För att omsätta uppdraget enligt skollagen omfattar öppen förskola följande målområden;

- Tillgängliga verksamheter med generösa öppettider
- Attraktiva mötesplatser med aktiviteter av god kvalitet
- Välutbildad personal med relevant kompetens
- Aktiv samverkan med centrala aktörer
- Uppföljning och utvärdering för fortsatt utveckling

Öppen förskolas arbete syftar även till att främja integration och motverka ohälsa och riktar sig till både barn och deras föräldrar;
- till barnen för att de ska få möta en pedagogisk verksamhet som bidrar till utveckling samt igenkänning av såväl aktiviteter som pedagogiskt material när de börjar på förskola.

- till föräldrar för att uppmuntra och motivera dem att skriva in barnen i förskola och för att själva fortsätta med studier eller arbete efter föräldraledighet.

- till både barn och föräldrar för att kunna delta i aktiviteter som ger språkglädje, skapar nyfikenhet, lust och vilja att kommunicera. Sång, berättande, litteratur, lek och samtal är exempel på innehåll som barn och föräldrar får möjlighet att uppleva tillsammans.

För detta krävs personal med relevant grundkompetens som deltar i kontinuerlig fortbildning samt aktiv samverkan med andra funktioner i samhället som till exempel barnavårdscentral, vuxenutbildning, familjerådgivning, bibliotek med flera.

Introduktionsförskola är en verksamhet med riktade insatser för språkutvecklande arbete, föräldraskapsstödjande aktiviteter och insatser för inskrivning i förskola.

I de stadsdelar där behov finns, av både varaktig och mer tillfällig karaktär, ska introduktionsförskolans arbetsätt vara en självklar del av verksamheten. Introduktionsförskolor är integrerade och samlokaliserade med öppen förskola och introduktionsförskola är därför en del av Program för öppen förskola.

I programmet för öppen förskola föreslås följande indikatorer för att följa upp verksamheten:

- Antal besökare på öppen förskola per dag
- Antal besök per planerad aktivitet
- Utbudet av målgruppsanpassade aktiviteter, till exempel grupper för unga föräldrar, pappagrupper med fler
- Aktiviteter som erbjuds inom ramen för introduktionsförskola
- Antal deltagare i aktiviteter inom ramen för introduktionsförskola
- Vilken effekt har introduktionsförskolans aktiviteter för inskrivningsgrad i förskolan
- I vilken utsträckning fortsätter föräldrar med studier eller arbete efter deltagande i introduktionsförskolans aktiviteter

- Hur samverkan med aktuella samverkanspartners fungerar

I respektive stadsdelsnämndsområde kan lokalt riktade och kompletterande uppföljningsmetoder behövas i syfte att stärka och följa upp programmets målområden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av förskoleavdelningen inom stadsdelsförvaltningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Kungsholmens stadsdelsnämnd är huvudman för två kommunala öppna förskolor, en ligger i Rålambshovsparken i samma byggnad som parkleken, och en finns i Kristineberg. De kommunala öppna förskolorna har öppet alla vardagar, är välbesökta och uppskattade.

Förvaltningen ser positivt på att det tagits fram ett program för öppen förskola för att skapa en likvärdighet och hög kvalitet i hela staden.

Förvaltningen anser att det är bra att programmet har tydliga skrivningar om barnets rätt till öppen förskola, att få möta en pedagogisk och inkluderande miljö som stimulerar och uppmuntrar utveckling, lek och lärande samt bidrar till självständighet hos barnen.

Programmet anger att det ska finnas förskollärare och barnskötare som är ansvariga för verksamheten och förvaltningen anser att det är relevanta kompetenskrav. Det är också bra att programmet lyfter fram kompletterande kompetens inom föräldraskapstödjande utbildningar, flerspråkighet och samtalsmetodik. Personalen på de kommunala öppna förskolorna i stadsdelen är förskollärare och barnskötare som även leder föräldrastödsutbildningar för föräldrar med barn i åldern 0-2 år.

Förvaltningen ser positivt på att programmet lyfter fram vikten av att öppen förskola samarbetar med familjerådgivare, barnavårdscentraler och andra som stödjer vårdnadshavare. Öppen förskola kan i sin roll som mötesplats för föräldrar förmedla information och kontakter med andra professioner.

Eftersom öppen förskola ofta är en mindre verksamhet i stadsdelsförvaltningarna, är det bra att programmet ställer krav på att ledningen för öppen förskola och medarbetare ska delta i relevanta nätverk, både lokalt och stadsövergripande.

I förslaget till program för öppen förskola föreslås ett antal olika indikatorer för att följa upp verksamhet. Förvaltningen ser positivt på att det blir en likvärdig uppföljning över staden. Antal besökare per dag är en relevant indikator men förvaltningen anser att antal besök per planerad aktivitet inte är lika relevant eftersom de öppna förskolorna inte jobbar utifrån ett aktivitetsschema.

Det skulle också vara värdefullt om staden samordnade en mer kvalitativ uppföljning av de öppna förskolorna för att bedöma kvaliteten. Till exempel genom att representanter från förskoleförvaltningen gör besök på de öppna förskolorna.

Jämställdhetsanalys

Öppen förskola bidrar till stadens arbete med integration där vissa aktiviteter särskilt riktar sig till utrikesfödda kvinnor i syfte gynna etablering i samhälls- och arbetslivet. Introduktionsförskola är ett riktat arbetssätt som särskilt sätter fokus på språkstudier och aktiviteter som fokuserar på just de delarna. Öppen förskola bidrar till Agenda 2030:s mål 5 – jämställdhet.

Barnrättanalys

Öppen förskola är en mötesplats med betydelse för barns hälsa, utveckling och lärande. Program för öppen förskola bidrar till Agenda 2030:s mål 3 – Hälsa och välbefinnande och mål 4 - God utbildning för alla. Programmet bidrar även till grundprinciperna i FN:s barnkonvention om barn som individer med egna rättigheter.

Ann-Christine Hansson
Stadsdelsdirektör
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Lena Forsberg
Avdelningschef
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Program för öppen förskola

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Hansson, Stadsdelsdirektör	2025-03-07
Lena Forsberg, Avdelningschef	2025-03-07